

פרוטוקול מס' 124

מישיבת ועדת השירותים הציבוריים
יום ג' י"ד באב תשל"ה-22.7.75, שעה 11.00

נכח:

חברי הוועדה:
ח. גרוסמן - היו"ר
י. בארי
מ. גז
א. גיבלבר
ל. דיציאן
א. ורדיגר
ה. זיידל
ת. זיאד
ס. חדיש
מ. יריד
ג. כהן
א. נמיר
ס. פרידמן
ב.צ. קשת
ח. שמעוני
פ. שינמן

מוזמנים:
מ. גבאי - משרד המשפטים
י. קרפ - משרד המשפטים
ת. גולן - משרד המשפטים
ד"ר פרייס - משרד הבריאות
ד"ר ליצור - משרד הבריאות

מזכירת הוועדה: ש. כרם

רשמה: צ. ספרן

סדר היום: חוק לתיקון דיני עונשין (הפסקת הריון), תשל"ה-1975.

843-

(מקל) ב"מ 22.7.75

אני פותחת את הישיבה.

היו"ר ח. גרוסמן:

חוק לתיקון דיני עונשין (הפסקת הריון). תשל"ה-1975

סעיף 3:

סעיף קטן (6):

ח. שמעוני:

בנוסח המקורי של הסעיף שהובא לכנסת היתה תוספת "לרבות מספר רב של ילדים שהם בני ביתה". כדי להחליט שתוספת זו לא תהיה בסעיף צריכה להיות הצבעה.

היו"ר ח. גרוסמן:

נכון שבהצעה המקורית היתה התוספת הזאת, אבל היא נמחקה לאחר שהיה קונצנזוס ברועדה שלא להכניס אותה. כאשר העניין הגיע להצבעה ביקש חבר-הכנסת שמעוני להצביע אם למחוק את התוספת או לכלול אותה בסעיף. מכיוון שהתוצאה היתה שמוצה בעד הכללת הפיסקה ושמונה בעד מחיקתה לא היתה הכרעה.

ח. שמעוני:

מכחינה פרוצידורלית אם העניין לא הוכרע משמע שהנוסח המקורי קיים והתוספת לא נמחקה. כל הצבעה על סעיף זה צריכה להיות הצבעה על הנוסח המקורי.

היו"ר ח. גרוסמן:

נצביע קודם כל את הסעיף כפי שהיה במקורו, כולל הפיסקה "לרבות מספר רב של ילדים שהם בני ביתה".

ה צ ב ע ה

בעד הסעיף, לרבות התוספת - 8
נגד - 3

ההצעה לאשר את סעיף קטן (6) לרבות התוספת נתקבלה

ג. כהן:

ישנה הסתייגות שלי לסעיף קטן (6) לפיה יש למחוק את הסעיף. בחוק כולו יש הטעיה במידה מסויימת, הוא מנסה להעמיד פנים כאילו יש בו כל מיני הגבלות, אבל סעיף קטן (6) מאפשר למעשה מרחב תמרון גדול. אין מקרה שלא יכול להיכלל בסעיף זה. אם אנחנו רוצים שלחוק תהיה משמעות, יש לתת הגדרות סדווייקות למני מידה מה שיותר אובייקטיביים שעל פיהם תצטרך הרועדה להחליט. כשאנחנו אומרים: "המשך ההריון עלול לגרום נזק חמור..." נשאלת השאלה מה זה "נזק חמור". אוד יכול לחשוב שזה נזק חמור, שני יכול לחשוב שזה לא נזק חמור. צריכה להיות הגדרה מה זה נזק חמור. נאותו סעיף נאמר: "לאשה או לילדיה". לאיזה ילד הכוונה, לילד השני, לילד הששי, לילד השמונה-עשר? ומה זה "תנאיה המשפחתיים"? האם מדובר באשה שהרתה ואם לא תפיל יהרגו אותה בני משפחתה? האם הכוונה לכך שלאשה יש שלושה ילדים ואין לה חדר לכל ילד? ומה הם "תנאיה החברתיים הקשים של האשה וסביבתה"? האם היא תוכל להגיד: אני גרה בסביבה כזאת שבה מקובל ללדת שני ילדים ולא יותר? או: אני גרה בסביבה שבה מפסיקה האשה ללדת בגיל 30? דבר זה לא מובן. המלה "וסביבתה" יכולה להוול על אין סוף מקרים, מה גם שהוספנו את הפיסקה "לרבות מספר רב של ילדים שהם בני ביתה". מה זה מספר רב של ילדים - שני ילדים? חמישה? עשרה? אם סעיף זה יתקבל אין טעם לחוק כולו, כי תא מבטל את כל ההגבלות. אני מציעה למחוק אותו.

היו"ר ח. גרוסמן:

הסעיף כבר התקבל ברוב קולות, אבל אני סוכנה להעמיד להצבעה את הצעתך

לבטל אותו.

ה צ ב ע ה

בעד ביטול סעיף קטן (6) - 1
נגד - הרוב.

ההצעה לבטל את סעיף קטן (6) לא נתקבלה.

אעמיד להצבעה את ההצעה שלן לחילופין
לסעיף קטן (6).

היו"ר ח. גרוסמן:

אני מותרת עליה.

ג. כהן:

סעיף קטן (7):

אני מציעה לבטל את הסעיף, ולחילופין -
לשנות את הנוסח. הנוסח "מחוץ לנישואין"
אינו טוב. האם הכוונה לאשה נשואה שהרחה לגבר אחר?

ג. כהן:

הרב לאו הודיע שמחוץ לנישואין זה הכל.

י. נארי:

במקום "מחוץ לנישואין" אני מציעה
שיבוא "שלא מנישואין".

ג. כהן:

כאמור, אני נגד הסעיף, אבל אם הוא
בכל זאת יתקבל צריכה להיות איזון שהיא הגבלה, ואני מציעה שתהיה הגבלה
עד השכרע השניים-עשר.

היו"ר ח. גרוסמן:

אצביע תחילה אם למחוק או לא למחוק
את הסעיף. אם יוחלט לא למחוק אותו,

אצביע את ההגבלה שאת מציעה.

ה צ ב ע ה

בעד הכללת הסעיף - 9
נגד - 6

ההצעה למחוק את סעיף קטן (7) לא נתקבלה.

ה צ ב ע ה

בעד הגבלה של 12 שבועות - מיעוט
נגד - רוב

ההצעה להגביל את סעיף קטן (7) לשניים-עשר
שבועות לא נתקבלה.

סעיף קטן (2):

ג. כהן:

היתה לי אופציה להציע למחוק את
המלים "או נפשה" בסעיף קטן (2) אם
יתקבל סעיף קטן (7). מאחר שסעיף קטן (7) התקבל, אני מציעה למחוק
את המלים "או נפשה" בסעיף קטן (2). אני מציעה שסעיף קטן (2) ינוסח כך:
"המסך ההריון עלול לגרום לאשה נזק חמור לבריאותה".

ב.צ. קשת:

האם המונח "בריאותה" כולל גם את
בריאותה הגופנית וגם את בריאותה הנפשית?

ס. גבאי:

זה מסוג הדברים שבהם להסבד המפורט
יש גם מנפעות מהותיות. ברור שמבחינה
סמנטית אפשר לומר ש"בריאות" כוללת גם בריאות נפשית, אבל כדי למנוע
ספק שהמונח "בריאות" כולל גם בריאות גופנית וגם בריאות נפשית - מה גם
שהאלמנט של בריאות נפשית הוא אלמנט בודד - סברה הוועדה שבמקרה זה יש
מקום לציין זאת.

ד"ר פרייס:

הגדרת המונח "בריאות" לפי ארגון
הבריאות הבין-לאומי כוללת לבטח בריאות
גופנית, בריאות נפשית ובריאות חברתית ומדברת לא רק על העדר מחלה אלא
גם על העדר בריאות. אפשר היה להוסיף ולכתוב: "נזק לבריאותה הגופנית,
הנפשית והחברתית של האשה".

היו"ר ח. גרוסמן:

לגבי תנאים חברתיים יש לנו כבר סעיף.

ה' ד"ר ח. גרוסמן:

לפי טעמי אפשר לפרש זאת כך או אחרת:
אם רוצים, אפשר לומר שהמונח "בריאות" כולל הכל; אם לא רוצים, אפשר לפרש שזה לא כולל הכל. זה לא כל כך מובן מאליו, ואם זה כן מובן מאליו מה מפריע לנו לציין גם בריאות גופנית וגם בריאות נפשית?

ל. דיציאן:

החוק המקורי נוסח לפי הדו"ח של הוועדה הציבורית, שהשתתפו בה גם משפטנים, והוא מציין במפורש מצב גופני ונפשי. האם נמחק זאת? מחד יוכל מישהו לקום ולנמק שאין הכוונה גם לבריאות נפשית בהסתמך על החלטת הוועדה למחוק את הביטוי "נפשה". אני מציעה איפוא להשאיר זאת.

י. בארי:

הואיל ואני בדעתו של ד"ר פרייס, אני מוכן להתפשר על המלה "בריאות" בלבד, אבל אינני בעד הוספת המלה "חמור" כפי שמציעה חברת-הכנסת גאולה כהן.

ה צ ב ה

הצעת חברת-הכנסת גאולה כהן למחוק במעיף קטן (2) את המלים "או נפשה" לא נתקבלה.

ה' ד"ר ח. גרוסמן:

אנחנו עוברים לחלק הראשון של סעיף 3 ולגירסאות השונות המוצעות לו. על הקטע הפותח "לא ישא רופא באחריות לפי סעיף 2 אם גרם להפסקת הריונה של אשה לפי בקשתה ובהסכמתה המודעת במוסד רפואי מוכר לאחר שניתן אישור מוקדם" אין חילוקי דעות. לגבי ההמשך יש כמה גירסאות.

גירסה א' אומרת: "של ועדה רפואית

כאמור בסעיף 4".

גירסה ב' אומרת: "של שני רופאים שאחד

מהם הוא רופא גניקולוג".

גירסה ג' היתה גירסה שלי, אך יש לי

גירסה אחרת.

אם את מותרת על גירסה ג', אני מעלה אותה.

י. בארי:

הגירסה שאני מציעה עכשיו היא: "של שנים מאלה: רופא נשים, רופא משפחה, ועובדת סוציאלית, אחות בריאות הציבור, לפי בחירתה של האשה, ובלבד שאחד מהם יהיה רופא נשים או רופא משפחה". צריך לברר אם המונח "רופא משפחה" מעוגן בחוק.

ה' ד"ר ח. גרוסמן:

אני מציעה שבוועדה יהיה רופא משפחה, שמכיר היטב את המשפחה, גניקולוג

ס. גז:

ועובד סוציאלית או רב, לפי בחירתה של האשה, היות ואנחנו יודעים שהציבור שלנו מחולק למסורתי-דתית ולחילוני.

הצעת חברת-הכנסת גז היא גם הצעתי.

ס. יודי:

יש גירסה נוספת של חברת-הכנסת שינמן: לקבוע ועדה רפואית ציבורית בהרכב של

ה' ד"ר ח. גרוסמן:

רופא, רב ועובד סוציאלית.

זו גם ההצעה שלי.

ג. כהן:

אני מתנגד להצעת היושבת-ראש, לפיה אין חובה לקבל הסכמת רופא נשים.

ל. דיציאן:

לא ייתכן שתיקבע איזו שהיא ועדה שרופא גניקולוג לא יהיה שותף בה.

הגניקולוג לא יוכל להשאר מחוץ לתמונה בנקודה הרפואית, כי בכל מקרה הוא

מ. חריש:

האחרון שיצטרף להכריע.

ל. דיציאן:

לא.

מ. חריש:

אני מדבר על הצד המעשי של העניין. הרופא הגניקולוג הוא שיצטרך לבצע בסופו של דבר את ההפלה ויש לו זכות ויטו ברורה: אם הוא יחשוב שההפלה מסוכנת מסיבות רפואיות הוא יכול לסרב לבצע אותה. אבל אינני חושב שרופא גניקולוג הוא שצריך לשקול קריטריונים חברתיים-סביבתיים. לכן אפשר לתת לאשה לבחור ברופא גניקולוג או ברופא משפחה, כי בכל מקרה מוכרע העניין בסופו של דבר על ידי הרופא הגניקולוג.

ס. פרידמן:

לדברי חבר-הכנסת חריש: לא רק שרופא גניקולוג אינו מוכרח לבצע הפלה אם היא בניגוד לשיקול הרפואי שלו, אלא שהוא חייב לא לבצע אותה במקרה כזה, כי אחרת יואשם בדרשלנות.

ג. כהן:

צריך לקבוע שאף אחד מחברי הוועדה אינו יכול להיות איבטרנסנט. זאת אומרת, לא יכול להיות בוועדה העובד הסוציאלי שמטפל באשה, אלא עובר סוציאלי אחר; לא יכול להיות בוועדה הגניקולוג שמטפל באשה אלא גניקולוג אחר. זו למעשה ועדה שיפוטית שצריכה לשמוע את הנתונים ולשפוט על פיהם באופן אונייטסיבי והאשה אינה צריכה להרגיש בה כבת בית. להיפך, מבחינה מסורתית ציבורית צריך לקבוע שאף אחד מחברי הוועדה לא יהיה קשור בדרך כלשהי למקרה מסויים שמופיע בפני הוועדה.

ה. זיידל:

לפי הקריטריונים שקבענו לא ייתכן שבוועדה לא יהיה רופא נשים. בסעיף קטן (3) נאמר: "יש סכנה שהוולד יהיה בעל מום גופני או שכלי". מי יקבע אם סכנה כזאת ישנה או לא?

היו"ר ח. גרוסמן:

את זה גם לא יקבע רופא גניקולוג אלא רופא אחר לגמרי.

ה. זיידל:

דומני שחייב להיות רופא נשים בוועדה ועלינו למצוא את הצוסח לכך שנכל מקרה יהיה בוועדה רופא נשים.

ב. קשת:

אנחנו דנים בחוק והחוק אוסר: לא ישא רופא באחריות לפי סעיף 2 אם גרם להפסקת הריונה של אשה לפי בקשתה ובהסכמתה הסודעת במוסד רפואי מוכר לאחר שניתן אישור מוקדם. מכאן שאי אפשר יהיה להאשים רופא בדרשלנות - כפי שאמרה חברת-הכנסת מרשה פרידמן - אם רופא יקבל אישור שהוא צריך לעשות את ההפלה.

לגבי הוועדה צריך להיות דבר אחד ברור: יסוד הוועדה צריך להיות רפואי; בנוסף לו - גם גורם חברתי. שנית: אל נעמיד ועדה בהרכב של שניים במצב טפשי שבו יצטרכו נאמת ללכת לרב שיפסוק מי משניהם צודק במקרה שאחד בעד הפלה ושני נגדה. לשם ביצוע החוק דרוש שיהיה רוב ולכן אין פשוט יותר מוועדה בת שלושה אנשים, מהם שניים רופאים. אם שואלים איזה רופאים - על כך צריך לשמוע חוות דעת רפואית מוסמכת. אני הייתי בעד זה שהאדם השלישי בוועדה יהיה עובד סוציאלי, אבל אם אומרת חברת-הכנסת מטילדה גז שתהיינה נשים שתעדפנה רב על עובד סוציאלי, ואם האשה איננה חוששת שהרב יחמיד והיא רוצה דווקא ברב מסיבות נפשיות הדבר יכול להיות נתון בידה.

אני מציע לחברת-הכנסת חייקה גרוסמן להתחשב בשני דיומוקים שהעליתי: א) דונה שיבצע הפלה לפי אישור יהיה פטור מכל עונש גם אם היא היתה בניגוד לחוקי הרפואה; ב) בוועדה בת שלושה אנשים אפשר יהיה להגיע לרוב של שניים כנגד אחד.

ס. פרידמן:

להעדתו של חבר-הכנסת קשת: נפרן שרופא גניקולוג יהיה מוכרח לבצע הפלה רק משום שאשה באה אליו עם אישור להפלה, אפילו אם הוא חושב שההפלה עשויה לסכן את בריאותה. נראה לי שדבר זה הוא חסור מאד ואם זו באמת המסמעות, עלינו לתקן באיזה שהוא מקום. אבל אם לא זו המסמעות, תופש מה שאמר חבר-הכנסת מיכה חריש שהשיקול הסופי הוא בידי הגניקולוג שיהיה חייב להתחשב גם בכך אם ההפלה מסכנת את האשה או לא. עלינו לוטר בחוק זה שאין להכריח רופא נשים לבצע הפלה אפילו אם האשה באה אליו עם אישור להפלה: א) מתוך

ט. פרידמן:

התחשבות במציעים מוסריים של רופאים המתנגדים להפלות; (ב) מתוך התחשבות בשיקול דעתם הרפואי כאשר הם סבורים שבהפלה יש משום סיכון חיי האשה.

אין לשכוח עובדה בלתי נעימה, שהנסיגה שהצטרף במשרד הבריאות הוא נסיון של הפלות חוקיות או סמי-חוקיות, אבל יש גם הצטרפות של הפלות בלתי חוקיות. אנחנו מוכרחים להתחשב בעובדה שענין של הפלה חוקית יהיה כיום ענין של 50 מליון לירות לשנה.

מ. יריד:

אני בדעה שצריכה להיות ועדה רפואית ונאמן להצעות הוועדה הציבורית שעשתה

עבודה יסודית בנושא זה ושהגיעה למסקנה ש"הוועדה הרפואית תורכב מצעדי רופאים ועובדי סוציאלי מתוך רשימת רופאים ועובדים סוציאליים שקבע לענין זה שר הבריאות. אחד הרופאים יהיה גניקולוג". אני מוכן להכניס תיקון בהצעה זו ולתת לאשה אפשרות בחירה בין עובד סוציאלי ובין רב, אבל העקרון של שני רופאים חייב להשאר.

בסעיף "הליכי הוועדה" אומרת הוועדה הציבורית: "החלטת הוועדה הרפואית תקבל ברוב דעות. הוועדה תנסק את החלטתה בכתב". דברים ברורים: יש ועדה, יש רוב, יש מינוט, מכיוון שהוועדה בת שלושה אנשים ולא בת שני אנשים.

פ. שינמן:

אני מבין שכל ההצעות שהוצעו כאן - למעט ההצעה על רופא משפחה - מתכוונות לצוות קבוע, לא מקרי, צוות שאינו מכיר את האשה, שהוא יכריע בענין ההפלה. וכך באמת צריך להיות: לא רופא שמכיר את האשה, לא רופא שהאשה נמצאת בטיפולה, אלא צוות קבוע אזורי.

ט. פרידמן:

מה החטא אם מכירים את האשה?

פ. שינמן:

זה לא ייתכן, כי צריך היה להקים לשם כך צוות ליד כל קופת-חולים ולא לזה הכוונה. הכוונה - גם של אלה שמציעים צוות של שניים וגם של אלה המציעים ועדה של שלושה - לצוות קבוע שאליו תוכל לפנות האשה.

אני מציע ועדה רפואית ציבורית גם יחד, שיהיו בה רופא, עובד סוציאלי ורב. אני מציע לא לפרט את סוג הרופא, אבל כל אשה תוכל להביא בפני אותה ועדה חוות דעת של הגניקולוג שהיא נמצאת בטיפולה או של העובד הסוציאלי שבטיפולה היא נמצאת.

א. נמיר:

אין להעלות על הדעת שאשה יכולה לעשות הפלה ללא שהקביעה לכך תהיה על ידי רופא

גניקולוג.

קיבלתי את ההצעה של לא-ועדה כדי לפשט את ההליכים. אותי מטרידה אותה אוכלוסיה שעבורה המירוץ אחר הוועדות מסובך ביותר, ואני מדברת על אוכלוסיית השכונות, אוכלוסיית עיירות הפיתוח ולא על אוכלוסיית יותר מסודרת. לפי מה שמוצע לנו ברור מלכתחילה שהאשה חייבת דרך קבע לעבור שלוש אינסטנציות: היא חייבת להיות אצל רופא גניקולוג, היא לא יכולה שלא להיות אצל רופא גניקולוג; היא צריכה להופיע בפני הצוות של השניים, וכאשר הם אינם מגיעים להכרעה היא צריכה ללכת פעם שלישית לערעור. אני רואה בזה סירבול הענין ולכן הצעתי היא: צוות של שניים, כאשר הרופא הראשון מוכרח להיות רופא גניקולוג. כחבר שני בצוות יכולה האשה לבחור או רופא, או עובד סוציאלי או עובד בריאות הציבור.

השאלה שעדיין נותרה ללא מענה: מה האינסטנציה הקובעת במקרה של ערעור?

ג. כהן:

גם אני בעד פישוט הליכים, אבל בחוק כל כך קשה ומסובך פוגע הפישוט בענין עצמו. השאלה שצריכה להישאל לפני הכל היא: מי יבחר את הוועדה? אם כל אשה תוכל לבחור לה שניים, היא תבחר באותו גניקולוג שהיא יודעת מלכתחילה שהוא בעד ביצוע ההפלה. אני הצעתי ששר הבריאות או שר הסעד הם שיבחרו ולכל מוסד מוכר תהיה קשורה ועדה.

ה"ר ח. גרוסמן:

זה סעיף נוסף.

ג. כהן:

אבל הוא קשור לסעיף הזה, כי אם לא יתקבל סעיף האומר שהוועדה תהיה נבחרת מראש, הענין כולו מופרך מעיקרו. על ידי כך שניתן לאשה אפשרות לבחור את הגניקולוג או את רופא המשפחה, אנחנו מוצעים מראש אפשרות לשיפוט או בייקטיבי.

אני מוכנה לקבל שבוועדה יהיו שני רופאים שאחד מהם רופא גניקולוג. אבל יש להגדיר גם את הרופא השני, כי אחרת יכולה ההתייעצות להיות גם עם רופא שיניים.

ה"ר ח. גרוסמן:

כתוב: "רופא משפחה".

ג. כהן:

רופא משפחה הוא גם כן דבר לא מוגדר.

ה"ר ח. גרוסמן:

אפשר לכתוב: רופא כללי.

ג. כהן:

לאלה החוששים מרב אני רוצה לומר שכל הרבנים, מלבד אולי בשוליים, אינם מחסירים בענינים אלה, בפרט שלפי ההלכה ההפלה אינה רצח. חשיבותו של רב בוועדה היא שמלכתחילה יהיה בה אדם שנא להחמיר, לא להקל, כי הלא את זה אנחנו רוצים.

י. בארי:

הערה ראשונה לנוסח של חברת-הכנסת הייקה גרוסמן: לפי נוסח זה אין מכריחים רופא נשים לבצע הפלה. לא נאמר שאם מביאים אישור לרופא נשים, הוא חייב לבצע הפלה. מאידך גיסא נאמר מה שחברי-הכנסת חוששים מפניו: "לא ישא רופא באחריות". הורה אומר, אפילו אם רופא נשים יחשוב שניתוח כזה עלול לסכן את חיי האשה, הוא עשוי להתגונן בכך שבידו אישור של שני אנשים אחרים, ואז הוא אינו נושא באחריות.

ה"ר ח. גרוסמן:

אותו הדין חל גם לגבי אישור שניתן על ידי שלושה אנשים.

י. קרפ:

הוא לא ישא באחריות לגבי עבירה פלילית לפי סעיף 2. כך כתוב.

ל. דיציאן:

מובן שאם הרופא יבצע את הניתוח בידיים מלוכלכות הוא ישא באחריות לרשלנות, אבל עצם ביצוע ההפלה לא יהווה עבירה בשום פנים ואופן.

י. בארי:

גם אם הוא יחשוב שההפלה מסכנת את חיי האשה. דבר זה צריך להיות ברור.

הערה שיה לנוסח זה: לא מדובר פה בוועדה ולכן אין גם מקום לעדעור. אותו נוסח אומר שהאשה צריכה להביא אישור חתום על ידי שני אנשים.

ה"ר ח. גרוסמן:

אנשים מסויימים.

י. בארי:

ברור. היא יכולה לפנות לרופא פלוני ואם פלוני לא ירצה לתת לה אישור, היא יכולה לפנות לאלמוני. אם שניים מתוך אלה שנחלים עליהם יחתמו, יש לה אישור. אין פה גוף, אין פה ועדה, אין פה ערעור.

הצעת שלי היא פחות או יותר לפי גירסה ג' שאת זבחת, או גירסה ב': שני רופאים, שאחד מהם הוא גניקולוג. אם רוצים שהרופא השני לא יהיה רופא שיניים או אורתופד, צריך לכתוב: רופא כללי.

ג. כהן:

ואיך הגניקולוג יתייעץ עם הרופא הכללי, בטלפון?

י. בארי:

אני משנה קצת את הגירסה ומוותר על התייעצות.

מ. ג. ז.:
אני עומדת על כך שבוועדה יהיה רופא משפחה ולא סתם רופא כללי סניטור אחד: לכל משפחה יש תיק בקופת-החולים אליה היא שייכת, ולאשר רופא המשפחה ידון בענינה של אשה שרוצה הפלה הוא ידון בו על סמך היכרותו את האשה, את המשפחה, את הסביבה.

בקשר לאיש השלישי בוועדה: לא שיניתי את דעתי שיש לתת לאשה אפשרות בחירה בין עובד סוציאלי או רב.

י. נ. א. ר.:
האם אינך סבורה שתימצא אשה שמטעמים פסיכולוגיים תפחד לפנות לרופא משפחה בענין כזה משום החשש שיגלה את הענין?

א. נ. מ. י.: גם לא בכל מקום יש רופא משפחה.

מ. ג. ז.: רופא משפחה הוא דבר שהולך ומתפתח. אבל אפשר להחליט: רופא משפחה או רופא נשים.

היו"ר ח. גרוסמן: זה מה שאני הצעתי.

א. נ. מ. י.: את מציעה אישור של שניים והיא מציעה ועדה של שלושה וההבדל הוא מהותי, כי לפי ההצעה שלה בכל מקרה יהיה בוועדה רופא נשים.

מ. ג. ז.: נכון.

ח. שמעוני: אם נכון שרופא נשים יהיה פטור מעונש כאשר ביצע הפלה למרות שהיה סבור שהיא מסכנת את חיי האשה מאחר שקיבל אישור, הרי צריך לתקן את סעיף העונשין בחוק המתאים ולא בחוק זה, ולומר שגניקולוג שביצע הפלה, אפילו אם לדעתו יש בה נזק לבריאות האשה, לא יהיה פטור מעונש. על הרופא העושה בסופו של דבר את ההפלה להיות מסוכנע שהמעשה הוא עומד לעשות לא יגרום נזק כלשהו לאשה, אפילו אם קיבל אישור לבצע את ההפלה, אחרת יהיה בר עונשין.

אני מציע להוסיף פיסקה: "לא החליטו שניהם להתיר הפסקת הריון, יתכנס עוד צוות בצירוף עוד אחד, לפי בחירת האשה סאלה המפורטים לעיל, ויחליט ברוב דעות".

א. נ. ר. י. ג.: לפי הסטטיסטיקות מתבצעות כ-60 אלף הפלות והרופאים הגניקולוגים מוכנים לעשות אותן גם בעד בצע כסף, מה גם שעד היום לא שמעתי שגניקולוג שילם קנס על כך או ישב בבית-הסוהר על שביצע דבר בלתי חוקי. אני מציע שבוועדה לא יהיה כלל רופא גניקולוג. אפשר להסתפק ברופא משפחה שמכיר את האשה, את המשפחה, את התנאים בבית, את הסביבה. הגניקולוג לא צריך להיות בוועדה שקובעת, מסילא הוא יצטרך לבצע את ההפלה כשינתן אישור.

בוודאי שאני מצטרף לאלה המציעים שיהיה רב בוועדה, אם כי אינני מבין לשם מה יש צורך בוועדה, כי הקריטריונים, כפי שתומך בהם רוב הוועדה, נותנים אפשרות לכסות כל מקרה.

היו"ר ח. גרוסמן: אבל צריך יהיה להוכיח כל דבר.

א. נ. ר. י. ג.: בוודאי.

אני נגד רופא גניקולוג.

מ. ח. ר. י. ש.: האם פקודת המתעסקים ברפואה מטילה אחריות על רופא שביצע דברים שלא לפי החוק? מה מחייב רופא אם ביצע דבר למרות שלדעתו הוא עלול לגרום נזק?

א. נ. מ. י.: אני חושבת שכל הענין עם הגניקולוגים היה קיים משום שלא היה חוק וצריך להיזהר בדברים שאומרים, כי היום אומרים אותם על הגניקולוגים ומחר יגידו אותם לגבי רופאים אחרים.

פ. שינוי:

מסתמנת כאן הדעה שהאשה תוכל לבחור רופא גניקולוג או רופא כללי מתוך איזון רשימה של רופאים גניקולוגיים ורופאים כלליים. אני רוצה להזהיר את חברי הכנסת מאותו מצב שעלול להיווצר בעקבות זה, מצב שלא יהיה שונה ממה שקיים היום, כי גם כיום יכולה האשה ללכת לגניקולוג, לקבל אישור ולעשות הפלה. אם לא יהיה צוות קבוע שתוטל עליו האחריות מלכתחילה לא ישתנה דבר.

ד"ר פרייס:

אני שולל את הגישה של חברת-הכנסת גאולה כהן שדיברה על רופאים אינטרסנטיים בהפלה ושולל את ההכללה שבדברי חבר-הכנסת ורדיגר לגבי רופאי נשים, שהם בלתי מהימנים להשתתף בוועדה רפואית מסוג זה או אחר. דעה זו יכולה להיות נכונה לגבי רופא אחד ולגמרי לא נכונה לגבי רוב רובם של הגניקולוגים שאני מכיר.

מה מסתמן כאן? - שאשה בהריון, בחודש ראשון או שני, תלך ותשיג אישור מרופא נשים ומרופא משפחה ועם שני אישורים אלה תבוא למוסד רפואי שבו ותאמר לגניקולוג: יש לי אישורים.

מ. חריש:

זה לא נאמר ולא זה מה שמסתמן.

ד"ר פרייס:

דעתי היא שכל צוות שיבחר על ידכם - והדבר אמור לגבי כל הצעה שתתקבל - חייב להיות צמוד למוסד רפואי, כי אחרת יכול להיווצר מצב שמה שאושר על ידי גורם אחד לא יכובד על ידי גורם שני. הוועדה צריכה להיות חלק מן המוסד הרפואי ואת המוסד הרפואי חייבים להגדיר, כי לפי ההגדרה המשפטית גם פוקטיקה פרטית היא מוסד רפואי. יש להגדיר זאת כדי להיות בטוחים שההפלה תבצע במוסד רפואי מתאים, על ידי אנשים מתאימים.

ל. דיציאן:

יש הגדרה של מוסד רפואי: "מוסד רפואי שבו הבריאות הכיר בו לענין חוק זה והודעה על כך פורסמה ברשומות".

ד"ר פרייס:

צריך גם להגדיר מה זה גניקולוג, כי יש גניקולוג עם בסיון של שלוש שנים ויש גניקולוג עם בסיון של עשרים ואחת שנים.

מ. גבאי:

לגבי השאלה שנשאלה על ידי חבר-הכנסת חריש: קיימות הוראות כלליות בפקודת החוק הפלילי המתייחסות לרשלנות פלילית שאפשר להחיל אותן בהתאם לנסיבות, אבל ישנה הוראה ספציפית, סעיף 243 לפקודת החוק הפלילי, לפיה: "כל העושה את המעשים כדלקמן באופן כה נמהר ורשלני עד כדי סיכון חיי אדם או עד כדי היותו עלול לגרום נזק לאיש אחר... (ה) מרפא או מבחן אדם שקיבל עליו לרפאו; או (ו) מחלק, מספק, מוכר, משקה או נותן רפואה או חומר אחר מרעיל או מסכן... יאשם בעוון".

י. בארי:

העבירה היא לא בעצם המעשה שעשה, אלא אם עשה אותו באופן רשלני.

מ. גבאי:

אם יוכח שגניקולוג הגיע למסקנה שעל ידי ההפלה הוא עלול לגרום נזק ובכל זאת ביצע את ההפלה, אזי חושב שהפירוש הנכון של החוק הפלילי יהיה שהמעשה הוא בניגוד לחוק הפלילי.

לענין חייבו של רופא גניקולוג לבצע את ההפלה: בהמלצות הוועדה הציבורית קיים סעיף 10 האומר - "הוועדה סבורה שאין לכפות על רופא או מוסד לבצע, בניגוד למצפונם, את החלטות הוועדות הרפואיות". נכון שסעיף מסוג זה לא נכלל בהצעת החוק, אבל ייתכן שאפשר להכניס סעיף כזה בחוק הצרפתי יש הוראה ספציפית לענין זה.

י. קרפ:

גם בחוק האנגלי.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני מציעה שנחליט על הוספת סעיף כזה.

ד"ר פרייס:

צריך לומר שאסור לכפות על רופא לבצע הפלה לא רק בניגוד לרצונו אלא גם בניגוד לשיקול דעתו הרפואי.

היו"ר ח. גרוסמן:

נכון.

צריך שיהיה ברור שאנחנו מוסיפים סעיף שהרופא פטור מלבצע הפלה בכל מקרה שהפניה אליו עומדת בניגוד למצפוננו ולשיקול דעתו הרפואי.

ס. חריש:

אשר לגניקולוג בוועדה: ברור שבמקרים שהענין הוא בריאותי תבחר האשה בגניקולוג, אבל אם הקריטריון להפלה הוא לפי סעיף קטן (6) - תנאיה המשפחתיים או החברתיים הקשים של האשה וסביבתה, שזה אינו קריטריון רפואי מובהק אלא קריטריון חברתי, אין הכרח בשיקול דעת של גניקולוג.

א. נמיר:

אבל בלי גניקולוג לא יכולים לעשות הפלה. מוכרח להיות גניקולוג בוועדה.

ס. חריש:

הבדיקה הרפואית על ידי גניקולוג תעשה לפני שהאשה באה לוועדה. לא מוכרח להיות גניקולוג בוועדה.

גניקולוג בוועדה.

היו"ר ח. גרוסמן:

אחת הבעיות שהטרידו אותי ביותר לגבי חוק זה היא הפלות הפרטיות בוצעו לא משום שהגניקולוגים רוצים לעשות כסף - כפי שאמר חבר-הכנסת ורדיגר - אלא משום שלאשה אין לאן לפנות. ועד עכשיו לא היה לה לאן לפנות למרות שהיו ועדות. ואביא דוגמה: חברת קיבוץ שהיתה בהריון, אשה נשואה שרצתה בילד, טיפלה בילדים שחלו באדמת והתברר לאחר בדיקה שיש לה נוגדנים של אדמת. מאחר שגם לפי הוראות משרד הבריאות - כפי ששודר בטלביזיה - צריך לבצע הפלה במקרה זה, שלח אותה הקיבוץ לוועדה שליד בית-החולים באותו אזור, שהוא בית-חולים מצויין של קופת-חולים. אותה אשה הופיעה בפני הוועדה והוועדה סרבה. אם במקרה כזה סרבה הוועדה, קל וחומר במקרים אחרים.

ג. כהן:

החוק יכריח את הוועדה.

היו"ר ח. גרוסמן:

לא יכריח.

דבר נוסף: בניח שליד בית-חולים "מאיר" תהיה ועדה וליד בית-חולים "רוטשילד" תהיה ועדה. אין תגיע לוועדה כזאת אשה משלומי, מטעלות או מקרית-שמונה?

ג. כהן:

צריך לדאוג שגם שם תהיה ועדה.

היו"ר ח. גרוסמן:

אז יש בעיה של אישור הוועדה, של סירבול, של הדרך להגיע לוועדה. עובדה שהיו ועדות ואי אפשר היה להגיע אליהן.

אוסרים: ועדה ליד מוסד מוכר. האם יש בכל מקום מוסד מוכר? ואם נשלח את האשה להתרוצץ ממוסד מוכר אחד לשני יעבור בינתיים הזמן והיא כבר תלד אפילו אם אינה שפויה בועתה ואינה צריכה להביא ילד. כל השאלות האלה הביאו אותי לגירסה שהצעתי. אם קודם הצעתי גירסה שלפיה תהיה התייעצות של רופא אחד עם הרופא השני, הרי כעת אני מוכנה לוותר על ההתייעצות ולומר שהאשה תביא אישור של שניים ובלבד שלא תהיינה הוועדות המסורבלות האלה.

אני מציעה שבשלב ראשון נצביע אם תהיה ועדה או צוות של שניים.

פ. שינמן:

עלינו להצביע אם יהיה צוות או ועדה קבועים או לא קבועים.

א. נמיר:

קודם כל עלינו להחליט בין שניים לשלושה.

היו"ר ח. גרוסמן:

נכון ואחר כך נצביע אם הצוות או הוועדה יהיו קבועים או לא.

ג. כהן:

צריך להצביע מי בוחר בהם.

חשוב לדעת איך יהיה ענין הערעור עוד לפני שאנחנו מצביעים.

א. נמיר:

אני מוכנה להוסיף את זה.

היו"ר ח. גרוסמן:

האם מבחינה טכנית קיימת אפשרות שמשרד הכריאות יפרסם רשימה של צוותים בכל ישוב

ל. דיציאן:

וישוב?

אפשר לפרסם רשימת צוותים בכל אזור ואזור.

ד"ר פרייס:

לאן תסע אשה מאביבים או מרגליות?

א. נמיר:

היא תסע למקום שבו יימצאו שני הרופאים שאת מציעה.

ב.צ. קשת:

מבחינה זו את מסבכת כשאת דורשת דופא בניקולוג בוועדה, מה שאינו כן לגבי רופא משפחה או עובד סוציאלי שנמצאים בכל מקום.

ח. שמעוני:

צודקת יושבת-ראש הוועדה כשהיא אומרת שצריך להכריע קודם כל בין ועדה ובין צוות, בין שלושה לבין שניים, כי ההבדל הוא יסודי ביותר. כשמדובר בשניים האפשרות פשוטה ביותר: אשה מאביבים, למשל, פוגשת את הרופא, פוגשת את העובד הסוציאלי ובכך הענין נגמר. אבל אם מדובר בוועדה, עליה להתייצב בפניה וההבדל גדול.

ב.צ. קשת:

שאלה אחת עדיין אין לי תשובה: נניח שאשה מאביבים פנתה לרופא במקום ולעובד סוציאלי שאישרו כי המסך הריונה עלול לגרום לה נזק גופני או נפשי. כאשר היא מגיעה לבית-החולים בודק אותה הגניקולוג וקובע שהמסך ההריון אינו עלול לגרום לה נזק. במקרה כזה יכולים לומר לו: זה לא ענייך, עליך לומר אם הניתוח עצמו מסכן את האשה או לא. יאמר הרופא הגניקולוג: הניתוח עצמו אינו מסכן את האשה, אבל יסוד ההחלטה לבצע את הניתוח אינו נכון, ולכן אני מסתלק מן הניתוח.

מותר לו.

היו"ר ח. גרוסמן:

נראה לי שיש הגיון רב בדבריו של ד"ר פרייס, שהוועדה צריכה להיות צמודה לבית-החולים, כי על ידי כך אנחנו משנים לגמרי את מעמדה. אם לא נעשה זאת עלולים להיות סכסוכים ושפיכות דמים של האשה תדתי משמע. עלינו לבדוק זאת היטב, כי בכל זאת לסנהל מחלקה גניקולוגית בבית-חולים יותר סמכות מאשר לרופא משפחה מאביבים.

ב.צ. קשת:

הצעה לסדר: קודם כל צריך להצביע אם הוועדה או הצוות יהיו קבועים, יבחרו על ידי השר הממונה ויימצאו ליד מוסד רפואי מוכר או שיהיו בתונים לבחירתה של האשה. אם הצוות או הוועדה בתונים לבחירתה של האשה הנושא אחר לגמרי.

ג. כהן:

קודם כל צריך להצביע: ועדה או לא ועדה, ואז כך להצביע את הגירסאות השונות.

מ. פרידמן:

אני מציע להצביע לפי ההצעות שהוצעו ולא למיין ולהצביע לפי שניים ושלושה. כל אחד יחליט בעד מה הוא מצביע מהגירסאות השונות שהוגשו.

מ. חריש:

אני מציע לא להצביע היום ולדחות את ההצבעה לישיבה הבאה.

מ. יודי:

אני תומך בהצעה.

ל. דיציאן:

אני מציע שנצביע היום.

י. נארי:

גם אני.

מ. פרידמן:

א. נסיך:
אני בעד הצבעה רק אם נצביע על שניים או שלושה. אם ההצבעה אינה על נושא זה, אתננר שתהיה היום הצבעה.

מסאלה: אני מאד מוסרדת על ידי השאלה מי יבחר את הוועדות או הצוותים והייתי רוצה שנקבל בענין זה הבהרה עוד לפני ההצבעה.

ב. צ. קשת:
לתשומת לב חברי הוועדה: לפי הצעת היושבת-ראש התקנות אינן יכולות להועיל, כי הגירסה שלה מאפשרת לאשה לבחור, והתקנות לא תוכלנה לשנות את מה שנאמר בחוק.

הי"ד ח. גרוסמן:
לאור ההצעות שהיו אצביע לפי שיקול דעתי.

ל. דיציאן:
לסדר: אני מבקש התייעצות סיעתית לפני ההצבעה.

הי"ד ח. גרוסמן:
על שתי הצעות החוקים שהוגשו חתומים חברי-כנסת מסיעות שונות ואינני חושבת שדה הוגן לבקש דחיה בגלל התייעצות סיעתית.

יש ארבע אפשרויות: אחת - להפסיק עכשיו את הדיון ולקיים בישיבה הבאה הצבעה, בתנאי שההצבעה תתקיים ללא דיון נוסף; שניה - להחליט היום בין צוות של שניים או ועדה של שלושה; שלישית - ללכת לפי הצעתו של חבר-הכנסת חריש ולהצביע את ההצעות כפי שהוגשו; רביעית - לנהוג לפי עצתה של חברת-הכנסת גאולה כהן ולהקדים להצביע מי בוחר בצוות או בוועדה לפני שמחליטים על שניים או על שלושה.

ב. צ. קשת:
אני רוצה שיהיה ברור: לגבי הגירסאות השונות, למעט הגירסה של היושבת-ראש, אפשר להצביע קודם כל מי בוחר; לגבי הגירסה של היושבת-ראש אי אפשר להצביע מי בוחר, כי לפי הצעתה ברור מי בוחר.

פ. שינמן:
קודם כל יש להצביע אם יהיה צוות או ועדה, אם הם יהיו קבועים או לא.

ל. דיציאן:
בדקתי ומצאתי שאף אחד מחברי הסיעה לא חתם על הצעה זו ולכן אני מבקש התייעצות סיעתית.

הי"ד ח. גרוסמן:
קודם נצביע אם לדחות את כל ההצבעות לישיבה הבאה.

ה צ ב ע ה

בעד דחייית ההצבעות - 8
נגד - 8

הי"ד ח. גרוסמן:
אני דוחה את ההצבעות.

הישיבה נבעה בשעה 13.05